

**DRAGANA S. ĐURIĆ, DANI U NEDELJI U NARODNOJ
KULTURI JUŽNIH I ISTOČNIH SLOVENA,
BALKANOLOŠKI INSTITUT SANU,
BEOGRAD 2020, 333.**

Kao jedan od rezultata projekta "Narodna kultura Srba između istoka i zapada", koji sprovodi Balkanološki institut Srpske akademije nauka i umjetnosti u Beogradu, 2020. godine javnosti je predstavljena knjiga autorice Dragane S. Đurić, naučne saradnice ove institucije, pod naslovom *Dani u nedelji u narodnoj kulturi Južnih i Istočnih Slovena*. Riječ je o korigiranom tekstu doktorske disertacije *Dani u nedelji u folkloru Južnih i Istočnih Slovena* odbranjene 2019. godine na Filološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu.

Knjiga je štampana u tvrdom uvezu, napisana ćirilčnim pismom, sastavljena od 13 poglavlja i dodataka na ukupno 333 stranice.

U prvoj cjelini knjige nalaze se tri poglavlja. Početno poglavlje je naslovljeno "Uvodna razmatranja" u kojem je autorica pisala o predmetu, korpusu, ciljevima i metodološkom okviru svog istraživanja. Naročitu pažnju posvetila je osvrtu na dosadašnje istraživačke rezultate ovog tematskog okvira iz čega je moguće vidjeti da su istraživanja ove teme zasebno ili u okviru istraživanja srodnih tema u prošlosti bila mnogo zastupljenija na prostoru istočnoslavenskih naroda u odnosu na južnoslavenske narode. U drugom poglavlju "Predstave o vremenu u narodnoj kulturi slovenskih naroda" Đurić je ukratko pisala o shvatanju vremena u narodnoj kulturi Slavena, njegovom kretanju, ulozi koju je odigralo kršćanstvo u shvatanju koncepcije vremena, vjerovanjima vezanim za dan i noć, kao i o "zlim časovima", opasnim i sretnim danima. Treće poglavlje "Sedmica" predstavlja osvrt na slavenski koncept sedmice. Đurić je navela da kod Slavena postoje tri naziva za koje autori smatraju da bi mogli biti prvobitni slavenski naziv za sedmicu, a pažnju je posvetila i spornim pitanjima vezanim za određivanje prvog dana u sedmici.

Drugu cjelinu knjige čini sedam poglavlja koja su posvećena svakom danu u sedmici pojedinačno. Svako od tih poglavlja se sastoji od četiri potpoglavlja u kojima je autorica pisala o narodnim predstavama dana u sedmici, značaju određenog dana u narodnom kalendaru, o personifikaciji dana u narodnim vje-

rovanjima i predanjima, te o utjecaju narodnih predstava svakog od dana u sedmici na obredno i magijsko ponašanje. Posebna vrijednost ovog dijela knjige je u tome što je Đurić komparirala narodne predstave o danima kod Južnih Slavena sa onim prisutnim u tradiciji Istočnih i Zapadnih Slavena, pa tako čitatelj saznaje, između mnoštva informacija, da su ponedjeljak i utorak različito percipirani. Južni Slaveni su za razliku od Istočnih Slavena ponedjeljak percipirali kao pozitivan dan, dok je tradicija vezana za utorak obrnuta.

Posljednju, treću, cjelinu knjige otvara poglavlje "Kvalifikacije dana u sedmici kod Južnih i Istočnih Slovena" u kojem je autorica proučavala utjecaj naziva dana i redoslijeda dana u sedmici na formiranje predstava o danima. Đurić je predstavila podatke o tome na koji način se gramatički rod dana u sedmici i njihov redoslijed, putem narodnih predaja, odražavao na prakse ljudi u svakodnevnom životu. Jedan od primjera koje je navela jeste predaja prema kojoj žena ne treba stupati u intimne odnose s mužem tokom muških dana (ponedjeljak, utorak, četvrtak) ukoliko želi da rodi dječaka, a također je pisala i o različitom značaju parnih i neparnih dana u narodnim kvalifikacijama dana kod Istočnih i Južnih Slavena. U drugom dijelu ovog poglavlja autorica se osvrnula na značaj mjesečevih faza i kršćanske semantike u formiranju narodnih predstava o danima. Na tom mjestu Đurić je istakla da je kod svih Slavena bilo prisutno vjerovanje da mjesečeve faze imaju različit utjecaj na plodnost zemlje, na rast životinja i biljaka, zdravlje ljudi i slično, te utjecaj religije u percipiranju dana gdje je posebno ukazala na značaj srijede, petka i nedjelje. U poglavlju "Personifikovani dani u narodnoj poeziji Južnih Slovena" autorica je proučavala narodne lirske pjesme i balade o Nedjelji kao poželjnoj djevojci, o stradanju Nedjelje, o zabranjenim aktivnostima na taj dan, o obilasku drugog svijeta, o svetoj Petki i svetoj Nedjelji u raju, te o snu svete Nedjelje. Knjigu zatvaraju poglavlje u kojem je autorica prezentirala svoja zaključna razmatranja, sažetak na engleskom jeziku, popis korištene literature, te registar ličnih imena i predmetni registar, koji uveliko olakšavaju korištenje ove studije.

Posebna vrijednost knjige Dragane S. Đurić *Dani u nedelji u narodnoj kulturi Južnih i Istočnih Slovena* je u tome što autorica kroz prizmu izučavanja dana u sedmici čitateljstvu prezentira niz izuzetno vrijednih podataka vezanih za narodnu kulturu i usmenu tradiciju prisutnu u životima slavenskog stanovništva,

s posebnim akcentom na Južne i Istočne Slavene. Publikacija pred nama može biti i podsticaj za istraživače srodnih tema, koji u budućnosti sličan istraživački metod mogu primijeniti u proučavanju užeg geografskog prostora.

Amer Maslo
Univerzitet u Sarajevu - Orijentalni institut

